

Gilliam Otistik Bozukluk Derecelendirme Ölçeği-2

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Gilliam Otistik Bozukluk Derecelendirme Ölçeği-2*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22306>

Öz

Gilliam Otistik Bozukluk Derecelendirme Ölçeği-2 Türkçe Versiyonu (GOBDÖ-2-TV), orijinal adı Gilliam Autism Rating Scale - Second Edition (GARS-2) olan ölçeğin Türkçe kültür ve diline uyarlanmıştır. Bu ölçek, bireylerde Otistik Bozukluk spektrumunda yer alan davranışları tanımlamak ve şiddetini değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, ebeveynler, öğretmenler veya diğer uzman gözlemciler tarafından doldurulmak üzere yapılandırılmıştır.

GOBDÖ-2-TV'nin Türkiye standardizasyon çalışması, ölçeğin Türkçe konuşan popülasyonda psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenirlik) kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir. Bu uyarlama çalışması, Türkiye'deki ruh sağlığı ve eğitim profesyonellerine, otizm tanısı koyma ve müdahale programlarını planlama süreçlerinde kullanılabilecek, kültürel olarak geçerli bir araç sunmayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Gilliam Otistik Bozukluk Derecelendirme Ölçeği-2, GOBDÖ-2-TV, Otistik Bozukluk, Derecelendirme Ölçeği, Uyarlama, Standardizasyon, Tarama Aracı.

Yazarlar

İbrahim H. Diken, Alper Arda, Ömer Diken, James E. Gilliam.

Amaç

GOBDÖ-2-TV'nin temel amacı, bireylerde Otistik Bozukluk ile ilişkili olan karakteristik davranışlar ve semptomları sistematik bir şekilde ölçmek ve derecelendirmektir. Bu ölçek, klinik veya eğitim ortamlarında otizm spektrum bozukluğu şüphesi olan bireylerin hızlı ve güvenilir bir şekilde tanınmasına yardımcı olmayı hedefler.

Ölçek, profesyonellere, gözlemlenen davranışların şiddeti ve sıklığı hakkında nicel veriler sağlayarak, tanı koyma sürecini destekler ve bireyselleştirilmiş eğitim programlarının (BEP) hazırlanması için başlangıç noktası oluşturur. Ölçek aynı zamanda zaman içinde müdahale programlarının etkinliğini izlemek için de kullanılabilir.

Yapı

GOBDÖ-2-TV, Otizm Spektrum Bozukluğu'nun temel tanı kriterlerini yansıtan davranışsal alanları ölçmek üzere yapılandırılmıştır. Orijinal ölçekte olduğu gibi, bu Türkçe versiyon da genellikle üç ana alt ölçek etrafında organize edilmiştir: Stereotipik Davranışlar, İletişim ve Sosyal Etkileşim.

Bu alt ölçekler, otizmin çekirdek semptomları temsil eden spesifik, gözlemlenebilir davranış maddelerinden oluşur. Derecelendirme, gözlemcinin bu davranışların ne kadar sıklıkta meydana geldiğini belirtmesine dayanır ve sonuçta bir "Otizm İndeksi" veya "Otistik Bozukluk Olasılığı" puanı elde edilir.

Geçerlik

Türkiye standardizasyon çalışması (Diken, Ardıç, Diken & Gölçam, 2012), GOBDÖ-2-TV'nin yapısal ve içerik geçerlik kanıtlarının incelendiği varsayılmaktadır. Yapılan faktör analizleri, ölçeğin orijinal yapılarının Türk popülasyonunda da korunduğunu ve ölçülmek istenen psikolojik yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini göstermelidir.

Geçerlik çalışmaları, genellikle otizm tanısı almış gruplarla tipik gelişim gösteren gruplar arasındaki ayrım gücünü (ayrıt edici geçerlik) ve ölçeğin diğer bilinen otizm değerlendirme araçları ile korelasyonunu (e-zamanlı geçerlik) içerir.

Güvenirlik

Diken ve arkadaşları (2012) tarafından yürütülen uyarılma çalışması, ölçeğin güvenilirliğini çeşitli yöntemlerle araştırmıştır. Bu kapsamda, ölçeğin iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) yüksek olması beklenir; bu, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Ayrıca, ölçeğin zaman içindeki istikrarı (test-tekrar test güvenirlik) ve farklı derecelendiriciler arasındaki tutarlılık (gözlemciler arası güvenirlik) belirlemek için çalışmalar yapılmıştır. Bu psikometrik veriler, GOBDÖ-2-TV'nin Türk kültürüne uygun, kararlı ve tutarlı ölçümler sağladığını teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe versiyonun standardizasyon çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, orijinal GARS-2'nin varsayılan çok boyutlu yapılarının (Stereotipik Davranışlar, İletişim, Sosyal Etkileşim) Türkçe veri setinde de doğrulanıp doğrulanmadığını kontrol etmeyi amaçlamıştır.

Genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak, modelin uyum indeksleri incelenir ve GOBDÖ-2-TV'nin kuramsal temelini oluşturan alt ölçek yapılarının kültürel adaptasyon sonrasında da sağlam kaldığını kanıtlanmaya çalışılır.

Araç

Test Çeşidi: Uyarlama

Format: Gözlemci/Derecelendirici Bazlı Ölçek (Ebeveyn, öğretmen veya uzman tarafından doldurulur).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama versiyonu) ve İngilizce (Orijinal versiyon).

Popülasyon Grubu: Otizm Spektrum Bozukluğu şüphesi olan veya tanısı konmuş çocuklar ve ergenler.

Yaş Grubu: Orijinal GARS-2 genellikle 3 ila 22 yaş aralığına hedefler. Türk standardizasyonunda kullanılan yaş aralığı bu sınırları teyit etmelidir.

Popülasyon Detayları: Türkiye'de farklı sosyoekonomik ve coğrafi bölgelerden toplanan, tipik gelişim gösteren ve Otizm Spektrum Bozukluğu tanısı almamış örneklem.

Test Metodolojisi: Her bir davranış maddesi için gözlem sıklığına derecelendirilmesi (örneğin, Hiçbir zaman, Bazen, Sık Sık, Her zaman gibi Likert benzeri bir ölçek kullanarak). Derecelendirmeler toplanarak alt ölçek puanları ve Otizm indeksi elde edilir.

Anahtar Kelimeler

GOBDÖ-2-TV, Psikometrik Özellikler, Uyarlama Çalışması, Geçerlik, Güvenirlilik, Otizm Tarama.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: İbrahim H. Diken

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: ihdiken@anadolu.edu.tr

Yazışma Adresi: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (İbrahim H. Diken).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama Çalışması): 2012

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı ve dağıtımı için orijinal yayıncıdan (Pro-Ed, Inc.) ve Türkçe versiyonun kullanımı için sorumlu yazardan (İbrahim H. Diken) izin alınması gerekebilir. Kullanım ücretleri yayıncı politikalarına bağlıdır.

Kaynaklar

Diken, ?H., Ard?ç, A., Diken, Ö. & G?ll?am, J.E.(2012). Gilliam Otistik Bozukluk Derecelendirme Ölçeği-2 Türkçe versiyonu'nun (GOBDÖ-2-TV) geçerlik ve güvenirliği'nin araştırılması: Türkiye standardizasyon çalışması, *Eğitim ve Bilim*, 37(166), 318-327.

Bu çalışmanın orijinal PDF'i aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[gilliam-otistik-bozukluk-derecelendirme-olcegi-2-toad.pdf](#)

Gilliam Otistik Bozukluk Derecelendirme Ölçeği-2 Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Bu bölüm, kaynak içerikte yer almadığı için boş bırakılmıştır.